

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

ASG WP wewn. 3670/82

JAWNE

Egz. nr 1

Pplk dypl. Marian GÓRECKI

ORGANIZACJA I PROWADZENIE
ROZPOZNANIA W NATARCIU DYWIZJI
OGÓLNOWOJSKOWEJ W MIEŚCIE
I TERENIE GÓRZYSTO-LESISTYM

Skrypt

55450

WARSZAWA

1982

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

ASG WP wewn. 3670/82

JAWNE

Egz. nr 1

Ppłk dypl. Marian GÓRECKI

ORGANIZACJA I PROWADZENIE ROZPOZNANIA W NATARCIU DYWIZJI OGÓLNOWOJSKOWEJ W MIEŚCIE I TERENIE GÓRZYSTO-LESISTYM

Skrypt

55450

WARSZAWA

1982

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBYC

JAWNE

ASG WP wewn. 3670/82

Egz. nr.... 1

ZATWIERDZAM
SZEFA KATEDRY RW i AO

plk dypl. Bolesław SZCZEPANIAK
Dnia9.02..... 1982 r.

Pplk dypl. Marian GÓRECKI

ORGANIZACJA I PROWADZENIE ROZPOZNANIA W NATARCIU
DYWIZJI OGÓLNOWOJSKOWEJ W MIĘSCIE I TERENIE
GÓRZYSTO-LESISTYM

Skrypt

Przeclaszifkowane na "JAWNE"
plk dypl. Marian GÓRKOŁEJEWSKI
25.10.2002 r.

WARSZAWA

1982 r.

SFIS TRESCI

	Str.
WSTĘP	3
1. Rozpoznanie w mieście	3
1.1. Właściwości organizacji i prowadzenie obrony w mieście według poglądów NATO	3
1.2. Organizacja rozpoznania w natarciu dywizji w mieście	5
1.3. Prowadzenie rozpoznania w natarciu dywizji w mieście	7
2. Rozpoznanie w terenie górzysto-lesistym	14
2.1. Wpływ terenu górzysto-lesistego na organizację i prowadzenie rozpoznania	14
2.2. Zasady prowadzenia działań obronnych w terenie górzysto-lesistym według poglądów NATO i ich wpływ na organizację i prowadzenie rozpoznania w natarciu dywizji	16
2.3. Organizacja i prowadzenie rozpoznania w natarciu dywizji w terenie górzysto-lesistym	18
BIBLIOGRAFIA	27

WSTĘP

Dużą część ZTDW stanowią rejony o specyficznych warunkach fizyczno-geograficznych, klimatycznych i hydrologicznych, które w istotny sposób wpływają na prowadzenie działań bojowych wojsk, w tym również na organizację i prowadzenie rozpoznania. Duże możliwości manewrowe wojsk i środków rażenia, szczególnie broni jądrowej, można będzie w pełni wykorzystać jedynie wówczas, gdy dowódcy i sztaby będą dysponować odpowiednimi wiadomościami o nieprzyjacielu, a zwłaszcza o jego środkach przenoszenia broni jądrowej oraz właściwościach fizyczno-geograficznych i klimatycznych przyszłych działań bojowych. Organizację i prowadzenie rozpoznania w mieście i w terenie górzysto-lesistym cechuje stosowanie szeregu specyficznych rozwiązań natury taktycznej i organizacyjnej wynikających ze swolstych warunków działania organów rozpoznawczych we wspomnianym terenie. Rozwiązania te związane są przede wszystkim z umiejętnością optymalnego sposobu realizacji zadań rozpoznawczych oraz zapewnić muszą stały i we właściwym czasie dopływ danych rozpoznawczych. Wykonanie tego ostatecznego zadania determinuje wiele czynników, z których najważniejszymi są m.in.: doskonała znajomość zasad organizacji i prowadzenia obrony w mieście i w terenie górzysto-lesistym przez wojska NATO, znajomość specyficznych warunków organizacji i prowadzenia rozpoznania, wysoki stopień wyszkolenia organów rozpoznawczych związku taktycznego w prowadzeniu działań we wspomnianych wyżej warunkach. W skrypcie przedstawiono ww problematykę pod kątem zasad organizacji i prowadzenia rozpoznania na szczeblu związku taktycznego /oddziału/, zwracając szczególną uwagę na rozpoznanie ogólnowojskowe.

1. ROZPOZNANIE W MIEŚCIE

1.1. Właściwości organizacji i prowadzenia obrony w mieście według poglądów NATO

W warunkach europejskich, a zwłaszcza zachodniego TDW, działania bojowe w miastach będą zjawiskiem powszechnym. Na wspomnianym TDW średnio na 200-300 km² powierzchni przypadają 1-2 duże miasta^{1/}. Wynika z tego, że w czasie działań zaczepnych wojska będą zmuszone prowadzić co 40-60 km walki o opanowanie miast położonych z reguły na ważnych kierunkach operacyjnych. Wspólną właściwością wszystkich miast jest zabudowa. Różnice natomiast pomiędzy nimi wynikają z rodzaju, gęstości, charakteru i wielkości budowli oraz struktury przestrzennej zabudowy, liczby mieszkańców i ich funkcji pełnionych w życiu politycznym, admi-

1/ Według liczby mieszkańców miasta dzielą się na duże - mające ponad 100 tys. mieszkańców, średnie - od 50 do 100 tys. i małe do 50 tys.

nistracyjnym, produkcyjnym, handlowym i kulturalnym.

W armiach głównych państw NATO dużą wagę przywiązuje się do obrony miast, zwłaszcza w przypadkach prowadzenia działań bojowych bez użycia broni jądrowej. W regulaminach podkreśla się, że rejonny miejskie posiadające trwałe budowle murowane, betonowe lub żelbetonowe mogą być łatwo przystosowane do obrony. Piwnice oraz urządzenia podziemne zapewniają doskonałą obronę przed działaniem broni jądrowej. Zabudowa miejska stwarza osłonę przed ostrzałem, umożliwia dobre warunki maskowania oraz organizację wielowarstwowego ognia. Podkreśla się celowość wykorzystania, a zarazem zabezpieczenia urządzeń podziemnych miasta /takich jak: kanały, tunele, korytarze metra, fabryki podziemne i magazyny, sieci łączności, wodociągowe, energetyczne/ do zapewnienia dowodzenia oraz manewru siłami i środkami. Do obrony większych miast opracowuje się specjalny plan wykorzystania urządzeń podziemnych. Stanowią one dodatkowe, a w niektórych okresach walki najważniejsze, drogi komunikacji oraz są dobrym ukryciem dla ludzi, a także na sprzęt i środki materiałowe, zwłaszcza w warunkach stosowania broni masowego rażenia.

Obronę miasta organizuje się zgodnie z zasadami obrony rejonu. Ugrupowanie bojowe związków taktycznych, oddziałów i pododdziałów organizowane jest zazwyczaj w dwa rzuty: w pierwszym rzucie - $2/3$ sił, a w odwodzie /drugim rzucie/ - $1/3$. Odwody /drugie rzuty/ rozmieszcza się w miejscach umożliwiających szybkie ich przemieszczenie do zagrożonych rejonów dla wzmocnienia obrony lub wykonania lokalnych kontrataków. Obrona miasta składa się zwykle z obrony zewnętrznej i obrony bezpośredniej.

Wojska amerykańskie w Wietnamie podczas obrony dużych miast tworzyły urzutowane w głąb pasy obrony. Np. wokół Sajgonu utworzono trzy pasy obrony: zewnętrzny /pierwszy/ pas, gdzie rozmieszczono $1/3$ sił, był przygotowany w odległości 50 km od miasta, drugi /środkowy/ pas - w odległości 10-20 km, a trzeci /wewnętrzny/ - w odległości 3-10 km i bezpośrednio w samym mieście. Podstawą każdego pasa były batalionowe rejonny obrony i kompanijne punkty oporu.

Bezpośrednio w granicach miasta przygotowuje się kilka rubieży obronnych: w dużych miastach - dwie - trzy, w małych - jedną. Pierwsza /przednia/ rubież jest zasadnicza. Jest ona przeznaczona do zatrzymania przeciwnika, zadania mu dużych strat i zmuszenia do przerwania dalszego natarcia. Jej głębokość jest zazwyczaj większa niż pozostałych rubieży, ześrodkowuje się na niej główne siły i środki przeznaczone do obrony miasta. Przedni skraj obrony może przebiegać w podliżu skraju miasta lub wewnątrz miasta.

Przy określaniu pasa obrony dywizji i jej głębokości obrony podstawę stanowią normy taktyczne dla batalionu piechoty. Zgodnie z regulaminami batalion piechoty otrzymuje rejon obrony o szerokości 700-1500 m /4-8 kompleksów zabudowań - kompleks zabudowań określa się na około 175 m/ i na głębokość 500-1000 m /3-6 kompleksów zabudowań/.

Wewnątrz batalionowego rejonu obrony organizuje się kompanijne punkty oporu przygotowane do obrony okrężnej. Pododdziałom wyznacza się do obrony konkretne ulice, place i zabudowania. Dla wszystkich środków ogniowych przygotowuje się kilka stanowisk ogniowych. Źródłowany ogień artylerii i moździerzy przygotowuje się na rejon przypuszczalnego źródłowania przeciwnika. Ogień zaporowy przygotowuje się dla osłony odkrytych odcinków miasta, placów i najbardziej prawdopodobnych kierunków przedostawania się przeciwnika. Czołgi i działa pancerne rozmieszcza się na stanowiskach do strzelania na wprost w celu osłony barykad, skrzyżowań ulic, parków i innych rejonów, w których możliwe jest natarcie /działanie/ czołgów przeciwnika.

Walka obronna w mieście dzieli się na walkę na podejściach do miasta i walkę w samym mieście. Walkę obronną na podejściach do miasta prowadzi się na ogólnych zasadach. Walka w mieście ma szczególne właściwości. Przebiega z reguły na froncie ciągłym; pojedyncze ogniska walki mogą wywiązywać się wzdłuż ulic, zaułków, placów i skwerów. Podczas walki wewnątrz bronionych rejonów wykonuje się kontrataki, przede wszystkim odwodowymi batalionami zmechanizowanymi, wzmocnionymi pododdziałami czołgów. Kontratak wspierany jest ogniem wszystkich środków. Podczas walki w mieście wykonanie kontrataku dużymi siłami jest utrudnione, dlatego też najczęściej będą one wykonywane niewielkimi siłami na zbliżonych kierunkach.

1.2. Organizacja rozpoznania w natarciu dywizji w mieście

Na organizację rozpoznania w mieście istotny wpływ będą miały takie czynniki, jak: charakter i położenie miasta, skład, ugrupowanie nieprzyjaciela i charakter jego działań, teren, pora roku i doby, a także liczba mieszkańców, ich stosunek do naszych wojsk. Potrzeby w zakresie rozpoznania oraz stopień trudności zdobywania wiadomości o nieprzyjacielu w natarciu w mieście są niewspółmiernie większe niż w warunkach polowych. Wynika to z konieczności uzyskania danych o szeregu obiektach charakterystycznych dla infrastruktury miasta, jak: mosty, wiadukty, urządzenia podziemne, wszelkiego rodzaju budynki /w tym szczególnie ważne obiekty administracyjne/ itp., a przede wszystkim trudności wykrycia ugrupowań nieprzyjaciela i systemu jego obrony w warunkach infrastruktury miejskiej.

Podstawowym warunkiem właściwej organizacji rozpoznania w mieście jest dokonanie wszechstronnej i wnikliwej oceny zarówno nieprzyjaciela organizującego /prowadzącego/ obronę miasta, jak i samego miasta. Dane dotyczące miasta leżącego w pasie działania dywizji należy gromadzić i zdobywać zawczasu, czyli od chwili, gdy dywizja otrzyma zadanie do natarcia. Zapoznanie z miastem i specyfikacją jego obrony odbywa się na podstawie danych otrzymanych ze sztabu wyższego szczebla, opisów wojskogeograficznych, monografii, zdjęć lotniczych, opisów i planów /map/ miasta oraz danych uzyskanych od jeńców, zbiegów i ludności miejscowej. W czasie studiowania i oceny charakterystyki miasta należy zwrócić szczególną uwagę na:

- strukturę miasta /charakter, gęstość zabudowy/ i urządzeń podziemnych;
- właściwości terenu na podejściach do miasta.

Wnioski wynikające z dokonanej analizy nieprzyjaciela oraz ww czynników wykorzystuje się w procesie organizacji rozpoznania. Określenie zadań rozpoznawczych /liczby i rodzajów obiektów do rozpoznania/ wpływa bezpośrednio na określanie liczby, rodzaju i składu elementów rozpoznawczych wydzielonych do ich wykonania, jak i sposobu prowadzenia przez nie rozpoznania.

Ponadto należy zdawać sobie sprawę z faktu, że specyficzne warunki miasta determinują rolę poszczególnych rodzajów rozpoznania oraz sposoby realizacji zadań rozpoznawczych. Przeważająca większość zadań rozpoznawczych realizowana będzie przez elementy rozpoznania ogólnowojskowego i rozpoznania powietrzne. Głównym sposobem zdobywania wiadomości jest obserwacja. Ponieważ możliwości prowadzenia obserwacji z naziemnych punktów obserwacyjnych są ograniczone, dużą rolę odgrywa rozpoznanie powietrzne, szczególnie podczas walki w głębi miasta. Ważnym zagadnieniem jest odpowiednie przygotowanie pododdziałów rozpoznawczych do prowadzenia rozpoznania w mieście oraz określenie celu i zadań rozpoznawczych wyrażonych głównie w ich treści^{2/}. Ww zagadnienia powinny znaleźć odbicie w planowaniu, które należy do zasadniczych przedsięwzięć składających się na organizację rozpoznania.

Planowanie rozpoznania w mieście dokonuje się na mapie wielkoskalowej /1:10 000 lub 1:25 000/. Na mapie o dużej skali można przedstawić w wymaganym stopniu dokładności obiekty nieprzyjaciela, które należy rozpoznać, oraz kierunki /rejon/ działania elementów rozpoznawczych. Zadania dla elementów rozpoznawczych działających w mieście muszą zawierać szereg dodatkowych i dokładnych danych, jak: charakterystyka obiektu

2/ Problematyka związana z prowadzeniem rozpoznania w mieście omówiona jest w kolejnym zagadnieniu /pkt. 1.3./.

/np.: w przypadku ważnego obiektu użyteczności publicznej rodzaj budynku, liczba pięter, ulica, numer/, możliwości wykorzystania urządzeń podziemnych w celu skrytego podejścia do obiektu itp.

Szczególne znaczenia nabiera zorganizowanie współdziałania. Winno ono zapewnić skoncentrowanie wysiłku rozpoznania wszystkich elementów rozpoznawczych w celu realizacji ogólnej koncepcji rozpoznania na potrzeby dowódcy i sztabu. Ścisłe i ciągle współdziałanie sił i środków rozpoznania osiąga się przez uzgodnienie działań wszystkich organów rozpoznania na danym szczeblu dowodzenia według zadań, obiektów, czasu, miejsca i sposobów działania oraz utrzymanie niezawodnej łączności i wzajemnej wymiany informacji między współdziałającymi sztabami, a niekiedy również pododdziałami rozpoznawczymi. Realizacja tego postulatów w warunkach prowadzenia rozpoznania w mieście jest skomplikowana głównie z uwagi na dużą liczbę elementów rozpoznawczych działających z reguły pieszo, trudności w zorganizowaniu i zapewnieniu niezawodnej łączności radiowej /kierowanie rozpoznaniem i przekazywanie danych rozpoznawczych/, szybko i gwałtownie zmieniającą się sytuację.

Organizując współdziałanie, szef wydziału rozpoznawczego dywizji powinien ustalić:

- czas i rubież rozwinięcia systemu obserwacji przed rozpoczęciem natarcia oraz zakres i charakter wiadomości jakie należy zdobyć i przekazać dla sztabu;
- czas, miejsce i sposób wejścia do działania elementów rozpoznawczych oraz ich współdziałania podczas wykonywania poszczególnych zadań;
- sposób realizacji rozpoznania na skrzydłach i stykach;
- rubież rozwinięcia środków rozpoznania radioelektronicznego i sposób ich przesunięcia;
- sposób przyjmowania danych z rozpoznania powietrznego;
- sposób przegrupowania sił rozpoznawczych w czasie walki.

1.3. Prowadzenie rozpoznania w natarciu dywizji w mieście

Prowadzenie rozpoznania w mieście uwarunkowane jest wieloma czynnikami, które zawężają i ograniczają możliwości pełnego wykorzystania niektórych sił i środków rozpoznania. Gęsta zabudowa i występowanie wysokich budynków ograniczają widoczność, powodują powstawanie dużej liczby pól martwych i zmniejszają zasięg obserwacji, która na szczeblu pododdziału jest podstawowym sposobem rozpoznania. Liczne ruiny, zwąły gruzu i inne deformacje utrudniają orientację i poruszanie się w mieście. Z drugiej zaś strony te same czynniki mogą ułatwić przenikanie elementów rozpoznawczych w ugrupowanie nieprzyjaciela. Wynika to z ograniczonej możliwości prowadzenia obserwacji przez nieprzyjaciela /zdezorganizowany system jego posterunków obserwacyjnych/, skutecznego

wykorzystania środków ogniowych /pola martwe/ oraz trudności w nadzorowaniu i patrolowaniu rejonów zniszczonych.

Również rozpoznanie powietrzne jest utrudnione ze względu na duże możliwości ukrycia ludzi i sprzętu, ograniczony wgląd w ulice, unoszenie się nad miastem dymu i pyłu. Ekranizujące właściwości budynków ograniczają wykorzystanie środków rozpoznania radiowego i radiolokacyjnego pracujących w zakresie fal ultrakrótkich, to jest w zakresie stosowanym na szczeblach taktycznych wojsk lądowych NATO.

O efektywności rozpoznania w mieście będą decydować takie czynniki, jak:

- stopień znajomości miasta /maksymalne wykorzystanie danych o mieście uzyskanych z różnych źródeł/;
- znajomość zasad organizacji i prowadzenia przez nieprzyjaciela obrony w mieście /do obrony pojedynczych obiektów włącznie/;
- znajomość charakterystycznych cech obiektów rozpoznania występujących w mieście;
- stopień wykształcenia dowódców, poszczególnych pododdziałów do drużyny /załogi/ i pojedynczych zwiadowców włącznie w zakresie umiejętności rozpoznania tych obiektów;
- umiejętność doboru właściwych sposobów rozpoznania w każdej zaistniałej sytuacji;
- odpowiednie wyposażenie i zabezpieczenie pod względem materiałowym;
- wysoki stan moralno-polityczny pododdziałów rozpoznawczych.

Zadania rozpoznania w mieście muszą być realizowane przez wszystkie rodzaje rozpoznania. Należy jednak mieć na uwadze fakt, że niektóre z nich, a dotyczy to głównie rozpoznania radioelektronicznego i częściowo artyleryjskiego /rozpoznanie dźwiękowe/ oraz chemicznego, mają ograniczone możliwości pełnego wykorzystania swoich sił i środków /szczególnie rozpoznania technicznego/. Z tych też względów wzrasta rola rozpoznania ogólnowojskowego.

Do najczęściej stosowanych sposobów rozpoznania należeć będą obserwacja, wypad, zasadzka i rozpoznanie walką.

Jednym z zasadniczych sposobów prowadzenia rozpoznania jest obserwacja. Organizują ją i prowadzą wszystkie elementy rozpoznania ogólnowojskowego, jak też innych rodzajów rozpoznania, a także wszystkie rodzaje wojsk i służb działające na danym kierunku. Stały napływ informacji o nieprzyjacielu osiąga się przez zwiększenie liczby posterunków obserwacyjnych i samodzielnych obserwatorów rozmieszczonych w ugrupowaniu bojowym walczących pododdziałów. Zapewnia to utrzymanie łączności wzrokowej z dowódcami drużyn i patroli, gdyż łączność radiowa /UKF/

wewnątrz miasta jest poważnie utrudniona i silnie zakłócana /w walce o Piłę, Elbląg, Gdańsk, Wrocław i inne miasta odległość posterunków obserwacyjnych od czołowych pododdziałów nacierających wojsk wynosiła: w dywizji 250-400 m, w pułku 150-300 m, w batalionie 100-150 m i mniej/. Posterunkom i obserwatorom przydzielać trzeba konkretne obiekty rozpoznania, którymi mogą być gmachy, skrzyżowania ulic, place, dworce itp. Na punkty obserwacyjne należy wybierać takie miejsca, które umożliwiają dogodną obserwację działań nieprzyjaciela i wojsk własnych. Punkty obserwacyjne najdogodniej jest rozmieszczać możliwie wysoko, ale nie w miejscach wybitnie kontrastujących z otoczeniem, ułatwia to bowiem wykrycie i zniszczenie ich ogniem. Posterunki obserwacyjne należy dokładnie maskować i zabezpieczyć przed groźbą zaważenia oraz przygotować zapasowe wyjście do ich opuszczenia. Do obserwacji ulic przelotowych, placów i rejonów niezabudowanych mogą być wykorzystywane okna parterowych kondygnacji, zwłaszcza w budynkach narożnych. Biorąc pod uwagę umiejscowienie posterunków obserwacyjnych w bardzo małej odległości od nieprzyjaciela, a także typowe dla działań w mieście szybkie zmiany sytuacji i deformacje infrastruktury, dla zapewnienia większej samodzielności posterunku, zwiększenia jego żywotności i efektywności rozpoznania powinno się wydzielać do ich obsady większą liczbę, tj. 5-6 żołnierzy. Na noc obserwację uzupełnia się podsłuchami.

Gęsta zabudowa, zniszczone budynki, liczne przejścia podziemne umożliwiają wykonanie wypadu i zasadzki nie tylko w nocy, lecz i w dzień. Działania te organizuje się w celu schwywania jeńców i zdobycia dokumentów. Na obiekt wypadu należy wybierać odosobnione stanowisko ogniowe, odcinek okopu, schrony, placówki, patrole, wartowników, małe budynki itp. Obiekt wypadu musi być dokładnie rozpoznany. Nieprzyjaciel będzie bowiem szeroko stosował zapory inżynierskie, miny - pułapki, trudne do wykrycia środki sygnalizacyjne. Zasadzki najkorzystniej jest organizować na szosach /ulicach/ prowadzących do budynków lub innych obiektów zajętych przez nieprzyjaciela, w przejściach między budynkami, w budynkach szczególnie na wyższych kondygnacjach, w pobliżu wylotów przejść podziemnych, przy skrzyżowaniu ulic oraz w parkach. Działania takie posiadają pewne cechy charakterystyczne. Przede wszystkim do zasadzki lub wypadu należy wyznaczać mniejsze grupy żołnierzy. Przeniknięcie bowiem do ugrupowania przeciwnika lub wyjście na jego tyły musi być wykonane szybko, krótkimi skokami od jednego budynku do następnego, z wykorzystaniem przejść podziemnych, przepustów, piwnic, kanałów itp., a w tych warunkach ruch większych grup żołnierzy siłą rzeczy musiałby trwać dłużej i byłby trudniejszy do zamaskowania. Doświadczenia II wojny światowej wskazują, że do realizacji tego rodzaju zadań w mieście najlepsze warunki mają grupy liczące 6-8 żołnierzy. W zależności od

charakteru obiektu, zadania i warunków przeprowadzenia wypadu /organizacji zasadzki/ ze składu grupy wypadowej /grupy organizującej zasadzkę/ wydziela się podgrupy: ubezpieczająca, torująca i chwytająca. Szczególnie cennymi obiektami wypadów mogą być sztaby /stanowiska dowodzenia, PO/ pododdziałów i oddziałów, a nawet związków taktycznych /typu brygada/. Realizacja tego typu zadań wymaga jednak wszechstronnych i skomplikowanych przygotowań organizacyjnych, w tym szczegółowego rozpoznania obiektu będącego przedmiotem wypadu oraz dróg /tras/ dojścia do niego. W mieście z uwagi na częstokroć bliższe rozmieszczenia tych obiektów od przedniego skraju obrony nieprzyjaciela oraz możliwość skrytego przeniknięcia - m.in. poprzez wykorzystanie takiej infrastruktury, jak urządzenia podziemne, dogodny układ zabudowań itp. - mogą być bardziej sprzyjające warunki do wykonania tego typu zadań niż w terenie o przeciętnej charakterystyce /"otwartym"/. Siły do wykonania wspomnianego zadania winny być większe /do plutonu/.

Podczas działań bojowych prowadzonych w mieście efektywnym sposobem zdobywania danych o nieprzyjacielu jest rozpoznanie walką. Specyfika warunków oraz zakres i głębokość zadań wskazują, że siły wydzielane do tego celu mogą być stosunkowo mniejsze niż do prowadzenia rozpoznania walką w terenie nie zabudowanym. W większości wypadków wystarczą do tego siły wzmocnionej kompanii /wzmocnionego plutonu/, a niekiedy nawet jedna drużyna piechoty. Ten sposób rozpoznania stosuje się, gdy nieprzyjaciel dobrze zamaskował i umocnił swoje środki ogniowe, co nie pozwala na dokładne określenie ich ilości i położenia takimi sposobami rozpoznania, jak: obserwacja, podstęp, zasadzki czy też wypadu. Zasadniczym celem rozpoznania walką jest ustalenie lub potwierdzenie systemu obrony oraz sił i środków do niej użytych. Jeśli w trakcie wykonywania tego zadania zostaną zajęte lub zdobyte budynki albo ich kompleksy, należy ścisłonie je przeszukać i zorganizować ich obronę do czasu podejścia własnych pododdziałów. Celowe jest włączanie do składu pododdziału prowadzącego rozpoznanie walką patroli inżynierskich /2-3 zwiadowców saperów/. Ich zadaniem jest przede wszystkim rozpoznanie przejść podziemnych i ustalenie przejść dogodnych dla własnych pododdziałów, wykonanie przejść w ewentualnych zaporach inżynierskich nieprzyjaciela oraz sprawdzenie, czy opanowane budynki i obiekty nie są zaminowane.

Do aktywnego prowadzenia rozpoznania w mieście tylko w ograniczonym zakresie mogą być wykorzystywane wozy bojowe. Mają one bowiem utrudnione poruszanie się ze względu na liczne gruzы, barykady, zapory, zerwane mosty i wiadukty. Prowadzenie obserwacji z wozów bojowych jest również ograniczone, a niekiedy wręcz niemożliwe. Toteż do działań rozpoznawczych w mieście najlepiej wykorzystywać patrole piesze /ze składu

elementów rozpoznawczych/, a wozy bojowe pozostawić w ugrupowaniu własnych pododdziałów piechoty i czołgów, zapewniając łączność z nimi i ewentualne wsparcie lub osłonę ogniową. W skład ogólnowojskowych elementów rozpoznawczych należy włączyć zwiadowców saperów i artylerzystów. Do zadań ich będzie należało określenie sposobu i stopnia przygotowania przez nieprzyjaciela obrony budynków i terenów otwartych, wyszukiwanie obejść, wykrywanie i rozpoznawanie zapór inżynierskich, ustalanie sposobu ich pokonania lub obejścia oraz wykrywania i wskazywania celów. W warunkach miasta przerzut i działania grup rozpoznawczych są przedsięwzięciem bardzo skomplikowanym. Grupy powinny być przerzucone do planowanego rejonu działań z takim wyliczeniem, aby mogły w toku planowania działań bojowych zdobyć i przekazać wiadomości o nieprzyjacielu, szczególnie o ważnych elementach ugrupowania bojowego nieprzyjaciela i środkach ogniowych /głównie o środkach napadu jądrowego/, stanowiskach dowodzenia, węzłach łączności, środkach walki radioelektronicznej oraz o charakterze obrony ważnych obiektów. Do wykonania tych zadań można również wykorzystać grupy 2-3 zwiadowców, zorganizowane doraźnie ze składu pododdziałów rozpoznania ogólnowojskowego. Do grup takich należy dobrać żołnierzy pochodzących z dużych ośrodków miejsko-przemysłowych, przy czym wskazane jest, aby choć jeden ze zwiadowców znał język obcy. Znajomość języka obcego może w poważnym stopniu ułatwić poruszanie się grupy, jak również zbieranie informacji o nieprzyjacielu. Przerzutu grup rozpoznawczych do rejonu działania można dokonać drogą powietrzną /śmigłowcem/ lub przez przenikanie. W obu przypadkach należy dążyć do zapewnienia skrytego przerzutu grupy rozpoznawczej. Dlatego też w wyjątkowo trudnych warunkach w pasie działania dywizji przerzutu grup należy dokonać z kierunków dogodnych - w pasie sąsiada - co wymaga oczywiście zrealizowania dodatkowych przedsięwzięć organizacyjnych /wapółdziałanie/.

Wykorzystanie podczas walk w mieście elementów rozpoznania ogólnowojskowego zależy będzie od wielu czynników. Jednym z nich jest wielkość miasta, charakter jego zabudowy i układ ulic. W miastach dużych i średnich elementów rozpoznania ogólnowojskowego powinny działać wewnątrz miasta na kierunkach swoich oddziałów. Rozpoznanie miasta musi być prowadzone jednocześnie ze wszystkich kierunków. Charakter miasta, zasady organizacji i prowadzenia obrony miasta przez nieprzyjaciela, zdecentralizowane z reguły działanie własnych pododdziałów, liczba i charakter obiektów do rozpoznania determinują nie tylko sposób działania elementów rozpoznania ogólnowojskowego, ale również ich liczbę i skład. Niezbędne jest organizowanie i wysyłanie większej liczby elementów rozpoznawczych, lecz o mniejszym składzie, tj. głównie SPR i PR. Za takim rozwiązaniem przemawia przede wszystkim konieczność nasycenia

pasa działania dywizji odpowiednio dużą liczbą elementów rozpoznawczych, co związane jest z łatwiejszym przenikaniem tych elementów w ugrupowanie bojowe nieprzyjaciela oraz specyfika ich działania /z reguły pieszo, prowadzenie rozpoznania pojedynczych obiektów, często bezpośrednio na korzyść nacierających grup szturmowych/. Przedstawiony sposób organizacji i działania elementów rozpoznania ogólnowojskowego implikuje określanie trudności w zorganizowaniu i utrzymaniu ciągłej łączności /stawianie zadań, odbiór danych z rozpoznania/ komórek sztabowych z działającymi elementami rozpoznawczymi.

Specyfika prowadzenia rozpoznania w mieście wyraża się głównie w ograniczonych możliwościach wykorzystania środków technicznych /użycie środków transportowych - BWP, BRDM, technicznych środków rozpoznania radioelektronicznego, samolotów, śmigłowców itp./. Ujemny wpływ warunków miejskich - szczególnie w odniesieniu do niektórych rodzajów rozpoznania - należy rekompensować właściwą organizacją i optymalnym wykorzystaniem wszystkich posiadanych sił i środków rozpoznania /realne zadania, wybór skutecznych sposobów działania, właściwie zorganizowane dowodzenie i kierowanie rozpoznaniem/.

Należy zdawać sobie sprawę, że te same negatywne warunki ograniczające działanie elementów rozpoznawczych w mieście są w wielu przypadkach sprzymierzeńcem zwiadowcy /głównie dotyczy to rozpoznania ogólnowojskowego/. Bez względu na stopień efektywności poszczególnych środków rozpoznania należy wykorzystywać je do zdobywania wiadomości. Rozpoznanie radioelektroniczne może dostarczyć wiele cennych danych o strukturze obrony nieprzyjaciela, rozmieszczeniu stanowisk dowodzenia itp. Dane te mogą być wykorzystane również do uściślenia, sprecyzowania zadań dla innych rodzajów rozpoznania /rozpoznanie ogólnowojskowe, artyleryjskie, inżynierskie/. Rozpoznanie powietrzne /głównie przy pomocy śmigłowców/ jest w stanie dostarczyć w krótkim okresie czasu wiarygodnych danych o odwodach/skład, rozmieszczenie/ i innych ważnych obiektach w głębi ugrupowania bojowego nieprzyjaciela /szczególnie w toku walk w mieście/.

Cennym i wartościowym źródłem informacji będą uciekinierzy, zbiegcy, ludność cywilna oraz różnego rodzaju zdobyczne dokumenty bojowe. Wiadomości uzyskane tą drogą muszą być, podobnie jak w każdym innym warunkach działań, poddane szczegółowej i wnikliwej analizie, zweryfikowane, a niejednokrotnie sprawdzone celem zapobieżenia dezinformacji ze strony nieprzyjaciela.

Działanie elementów rozpoznawczych podczas walki w mieście.

Specyfika działań sił i środków rozpoznania dywizji /pułku/ w mieście wynika m.in. z charakteru zadań rozpoznawczych /treści zadań

BZDVAJ
120027A W
MIEŚCIE

rozpoznawczych, stopnia ich ważności, czasu i kolejności ich wykonania/ oraz warunków ich realizacji przez poszczególne rodzaje rozpoznania. Działanie elementów rozpoznawczych należy zatem rozpatrywać pod kątem realizacji zadań rozpoznawczych wynikających z poszczególnych okresów walki w mieście /decyzji dowódcy dywizji /pułku/ i rozwoju sytuacji. W celu rozpoznania przebiegu przedniego skraju obrony, określenia rozmieszczenia punktów oporu, wykonania zadań na korzyść ogniowego przygotowania ataku organizuje się system obserwacji składający się z na-ziemnych posterunków obserwacyjnych /ogólnowojskowych, artyleryjskich, inżynierskich/ oraz prowadzi się rozpoznanie powietrzne /głównie przy pomocy śmigłowców/ i jednocześnie rozwija środki rozpoznania radioelek- tronicznego. Przed rozpoczęciem natarcia /od kilku do kilkunastu go- dzin/ dokonuje się przerzutu grup rozpoznawczych do miasta /2-3 grupy/ głównie przez przenikanie. Najefektywniejszym rodzajem rozpoznania w tym etapie walki jest rozpoznanie ogólnowojskowe /posterunki obserwacyjne/, a sposobem - obserwacja. GŁ-RR

Po przełamaniu czołowych punktów oporu elementy rozpoznania ogólnowojskowego /PR/ przenikają w głąb miasta, prowadząc rozpoznanie obiektów nieprzyjaciela i terenu w nakazanym rejonie lub kierunku z reguły pieszo. W tym okresie walki wzrasta rola rozpoznania powietrznego i radioelektronicznego /ruchy wojsk nieprzyjaciela, szczególnie odwodów, aktywna praca środków radiowych nieprzyjaciela/. Elementy rozpoznawcze prowadzą rozpoznanie na korzyść walczących oddziałów szturmowych, określają możliwości manewru i rozpoznają kolejne rubieże obrony /punkty oporu/ nieprzyjaciela. W sprzyjających warunkach elementy rozpoznawcze mogą prowadzić rozpoznanie z BWP i TO, działając wzdłuż przelotowych ulic i arterii komunikacyjnych, głównie z zadaniem określenia czasu, składu i kierunku wycofania się sił nieprzyjaciela z miasta. Podobne zadanie wykonują śmigłowce i lotnictwo rozpoznania taktycznego. W zależności od wielkości /głębokości/ miasta oraz warunków do prowadzenia rozpoznania środki rozpoznania radioelektronicznego rozwija się na kolejnej rubieży /duże miasto/ lub się ich nie przegrupowuje /małe miasto/. Należy podkreślić, że w każdym etapie walki musi być zachowane ścisłe współdziałanie elementów rozpoznawczych, szczególnie rozpoznania ogólnowojskowego oraz odpowiednio zorganizowany i sprawnie funkcjonujący system dowodzenia elementami rozpoznawczymi. Konieczne jest również posiadanie silnego odwodu rozpoznania. Wynika to z dużej liczby obiektów do rozpoznania w toku walki oraz z faktu, że należy liczyć się z dużymi stratami elementów rozpoznawczych, głównie - rozpoznania ogólnowojskowego, które wykonuje większość zadań rozpoznawczych. ?

2. ROZPOZNANIE W TERENIE GÓRZYSTO-LESISTYM

2.1. Wpływ terenu górzysto-lesistego na organizację i prowadzenie rozpoznania

Teren górzysto-lesisty ^{3/} charakteryzuje się odmiennymi warunkami terenowymi i klimatycznymi, które muszą być uwzględniane w procesie organizacji rozpoznania i podczas jego prowadzenia. Na organizację i prowadzenie rozpoznania w górach ma wpływ:

- różnorodność ukształtowania terenu;
- stosunkowo mała liczba dróg;
- trudności poruszania się wozów bojowych po górskich drogach ze względu na strome podjazdy i zjazdy, istniejące serpentyny, małą szerokość korony jezdni, brak możliwości omijania przeszkód na tych drogach /średnia prędkość pojazdów samochodowych wynosi: przy wzniesieniu 10-15° - 8-12 km/h, 15-20° - 5-8 km/h; w zimie - stopień trudności wzrasta/;
- szybkość poruszania się zwiadowców pieszo /wynosi ona przy wzniesieniu 10° - 4-5 km/h, 20° - do 3 km/h, 30° - 1,5-2 km/h/;
- ekranizujące działanie gór na pracę radiostacji, stacji radiolokacyjnych, środków rozpoznania systemów radiolokacyjnych i rozpoznania dźwiękowego;
- możliwość utrzymania się w wąwozach i głębokich dolinach środków trujących;
- gwałtowne zmiany pogody w ciągu doby;
- obniżenie się mocy silników i zwiększone zużycie materiałów pędnych i smarów /np. w warunkach zimowych o 75%/.

Orientacja w górach jest utrudniona. Wymaga ona odpowiedniego przygotowania i doświadczenia. Od umiejętności szybkiej i dokładnej orientacji zależy w wielu wypadkach wykonanie przez zwiadowców zadania. W górach należy orientować się według charakterystycznych punktów, takich jak szczyty, pojedyncze duże głazy, drogi, ścieżki, rzeki itp. Należy przy tym pamiętać, że szczyty /wyniosłości/ zmieniają pozornie swoje zarysy w zależności od kierunku podchodzenia do nich.

Zjawisko to powoduje, że podczas marszu wybrane punkty obserwacyjne znikają i nagle pojawiają się w polu widzenia. W górach występują anomalie magnetyczne, które utrudniają poruszanie się przy pomocy kompasu.

3/ Przez pojęcie teren "górzysto-lesisty" należy rozumieć teren górski, gdzie różnice wysokości względnych często przekraczają 200 m na 1 km, a znaczne obszary gór pokryte są lasami iglastymi lub iglasto-liściastymi, np.: Karpaty, Sudety, góry Harz, Las Turyński.

Duża liczba martwych pól i ukrytych podejść, ograniczone pole widzenia, gęsta szata roślinna oraz częste mgły poranne i wieczorne utrudniają obserwację z naziemnych punktów obserwacyjnych oraz z powietrza, ale z kolei ułatwiają maskowanie działalności elementów rozpoznawczych, umożliwiając skryte ich przegrupowanie, obejście punktów oporu i przeniknięcie w głąb ugrupowania nieprzyjaciela. Dlatego też przy organizacji systemu obserwacji należy zwiększyć liczbę posterunków /punktów/ obserwacyjnych, aby ograniczyć do minimum istnienie pól martwych. Utrudniona jest obserwacja dwuboczna. Nie zawsze jest możliwe, aby ten sam obiekt /odcinek terenu/ mógł być obserwowany z dwóch punktów lub by obydwa punkty obserwacyjne mogły się znajdować na tej samej wysokości. Jest to istotne, albowiem różnica wysokości nie powinna być większa niż 50-100 m, gdyż przekroczenie jej nie zapewnia wymaganej dokładności pomiaru. Dlatego też należy szeroko wykorzystywać dalmierze.

Charakter terenu i warunki klimatyczne ograniczają prowadzenie rozpoznania radioelektronicznego i radiolokacyjnego. Wybór miejsc do rozwinięcia posterunków oraz ich dowiązanie topograficzne są utrudnione. Często konieczne jest rozwinięcie posterunków na mniejszej bazie, co powoduje, że rozpoznanie prowadzone jest w wąskim pasie, a wyniki pomiaru niedokładne. Właściwości rozprzestrzeniania się fal dźwiękowych w górach oraz zakłócenia wywołane echem utrudniają prowadzenie rozpoznania dźwiękowego, ograniczają jego możliwości i mogą prowadzić do popełnienia znacznych błędów w określeniu współrzędnych namierzonych celów. Aby choć w części wyeliminować oddziaływanie ww. czynników nie należy rozwijać środków rozpoznania radioelektronicznego, radiolokacyjnego i dźwiękowego za stromymi zboczami, w głębokich dolinach i wąwozach. Czas rozwinięcia tych środków zwiększa się o 1,5-2 razy.

W górach utrudnione jest prowadzenie rozpoznania powietrznego. Wykonanie lotu na małej wysokości jest niebezpieczne. Gęstość powietrza, zmniejszająca się wraz z zwiększeniem się wysokości gór, wpływa ujemnie na bezpieczeństwo lotu i stabilność śmigłowca oraz utrudnia wykonanie przez śmigłowce zawisu.

Teren górzysto-lesisty stwarza duże trudności w zorganizowaniu i utrzymaniu niezawodnej łączności z elementami rozpoznawczymi. Zasięg środków radiowych UKF oraz innych środków imitujących fale rozprzestrzeniające się prostolinijnie jest o wiele mniejszy niż w terenie równinnym. Ekranizujące właściwości gór oraz warunki klimatyczne w poważnym stopniu utrudniają lub wręcz uniemożliwiają pracę środków radiowych. Bardzo często zachodzić będzie konieczność tworzenia pośrednich posterunków łączności /retranslacji/. Ruchome środki łączności będą mogły

być wykorzystane ze względu na teren jedynie w ograniczonym zakresie. Szerokie zastosowanie dla celów utrzymania łączności mogą mieć śmigłowce. Należy również stosować cały szereg środków sygnalizacyjnych /rakiety kolorowe, latarki elektryczne, świece dymne itp./, które pozwalają na utrzymanie stałej łączności wzrokowej.

Dla rejonów górskich właściwe są bardzo często wahania temperatur, zależne nie tylko od pory roku, ale również i od pory doby. Powoduje to konieczność zaopatrzenia zwiadowców w odpowiednio ciepłe umundurowanie, nawet latem, oraz wyposażenie ich w odpowiedni sprzęt /narty, sprzęt taternicki, okulary ochronne itp./. Wiąże się to oczywiście z odpowiednim przygotowaniem /szkoleniem/pododdziałów rozpoznawczych w zakresie alpinistyki.

Lasy w górach stanowią dla działających elementów rozpoznawczych dobre ukrycie. Utrudniają jednak poruszanie się i wykrycie obiektów nieprzyjaciela.

2.2. Zasady prowadzenia działań obronnych w terenie górzysto-lesistym według poglądów NATO i ich wpływ na organizację i prowadzenie rozpoznania w natarciu dywizji

Według poglądów NATO teren górzysto-lesisty utrudnia w dużym stopniu prowadzenie działań zaczepnych, natomiast stwarza dogodne warunki do prowadzenia działań obronnych.

Trudny do przebycia teren górski, z nielicznymi drogami i ścieżkami, z wieloma przeszkodami naturalnymi rozdziela rejonny działań bojowych, zmniejsza tempo natarcia wojsk, ogranicza poruszanie się, utrudnia swobodę użycia poszczególnych rodzajów broni oraz współdziałanie, zmniejsza możliwości środków ogniowych i utrudnia pracę środków łączności oraz organów zabezpieczenia logistycznego wojsk. W warunkach górskich dużą rolę przypisuje się śmigłowcom. Wykorzystuje się je jako środek dowodzenia i transportu oraz do wysadzenia desantów.

W górach ograniczone jest użycie dużej ilości wojsk, ponieważ teren utrudnia ich rozwinięcie. Możliwość zabezpieczenia wsparcia współdziałających ze sobą pododdziałów jest często wykluczona.

W działaniach obronnych małe pododdziały /szczególnie piechoty górskiej/ mogą powstrzymać natarcie przeważających sił przeciwnika. Czołgom przypisuje się względnie małą rolę. Główny ciężar walki spoczywa na piechocie.

Obronę w górach organizuje się na dużą głębokość. Głównym jej celem jest utrzymanie szczególnie ważnych odcinków /rejonów/ terenu, dróg i przełęczy. W obronie organizuje się system punktów oporu poło-

zonych na wzgórzach i wzdłuż dróg. Luki między punktami oporu zabezpiecza się ogniem i zaporami inżynieryjnymi. Samodzielne kierunki bronione są przez wzmocnione oddziały i pododdziały. Pomiedzy tymi kierunkami mogą być duże odstępy, które będą nadzorowane i "pokryte" ogniem. Szerokość pasa obrony związków taktycznych i oddziałów jest znacznie większa niż w terenie otwartym. Ugrupowanie bojowe oddziałów i związków taktycznych jest zależne od sytuacji i może składać się z jednego lub dwóch rzutów. Dwurzutowe ugrupowanie bojowe przyjmuje się zwykle podczas obrony w szerokich dolinach i na górskich płaskowyżach. W miejscach trudno dostępnych dla czołgów przeciwnika zaleca się przyjmowanie ugrupowania bojowego w jednym rzucie z silnymi i manewrowymi odwodami ogólnowojskowymi, co umożliwi broniącemu się stworzenie wielowarstwowego systemu ognia z szerokim sektorem obserwacji i ostrzału. Obronę przeciwpancerną organizuje się w połączeniu z zaporami przeciwpancernymi przeważnie wzdłuż dróg na całej głębokości, a także na tyłach broniących się wojsk. Czołgi wykorzystuje się jako punkty ogniowe, z reguły na stokach za polami minowymi. Ważnym elementem obrony przeciwpancernej są zasadzki czołowe i system zapór inżynieryjnych. Rejon stanowisk ogniowych dla artylerii i wyrzutni raketowych wybiera się przeważnie w pobliżu dróg, w dolinach, na płaskowyżach i łagodnych zboczach górskich. W głębi obrony organizuje się zawczasu punkty oporu i zasadzki w celu przeciwdziałania wykonaniu przez przeciwnika obejścia lub oskrzydlenia oraz w celu prowadzenia walki z jego desantami. Odwoły dywizji będą przeważnie rozmieszczone w dwóch rejonach na kierunkach dogodnych do ich użycia.

Podczas obrony wąskich przejść /wąwozy, kaniony, ciasniny/ organizuje się "pułapki" i zasadzki, w rezultacie czego przeciwnik jest narażony na zaskakujące oddziaływanie z bliskiej odległości. W obronie zawczasu zorganizowanej ważne odcinki terenu mogą mieć dodatkowo rozbudowane urządzenia fortyfikacyjne, rozmieszczone w kilku poziomach, powiązane systemem ognia i zapór.

Teren górzysto-lesisty wywiera wpływ na użycie i zadania rodzajów wojsk oraz lotnictwa w działaniach obronnych. Większość środków ogniowych rozmieszcza się bliżej przedniego skraju, na stokach. Na najważniejszych z punktu widzenia obrońcy wzgórzach, przełęczach i przejściach organizuje się obronę okrężną. Siły i środki piechoty rozmieszcza się "wielostopniowo" wzdłuż dróg i na przełęczach. Przyjmuje się, że utrzymanie panujących wzniesień, które zapewniają obronę dróg i przejść, stanowi podstawę organizacji obrony w górach. Czynniki te decydują o podziale i rozmieszczeniu sił i środków.

Znajomość zasad organizacji i prowadzenia działań obronnych przez nieprzyjaciela jest jednym z niezbędnych warunków umiejętnej organiza-

cji rozpoznania i efektywnego użycia sił i środków rozpoznania dywizji. Dużą rolę w działaniach w górach odgrywa rozpoznanie terenu. Szeroki zakres zadań jakie stoją przed rozpoznaniem w górach oraz trudności w ich realizacji wymagają użycia większej ilości sił i środków aniżeli w warunkach normalnych. W czasie natarcia w górach utrudniony jest manewr działającymi już elementami rozpoznawczymi, a na niektórych kierunkach jest on w ogóle niemożliwy. Wynika stąd konieczność posiadania w dywizji /i pułkach/ silnego odwodu. W terenie górzysto-lesistym maleje głębokość zadań dywizji, ale zwiększa się z zasady szerokość pasa natarcia, co również wpływa na organizację i prowadzenie rozpoznania.

2.3. Organizacja i prowadzenie rozpoznania w natarciu dywizji w terenie górzysto-lesistym

Organizacja rozpoznania obejmuje ten sam zakres czynności i przedsięwzięć, jaki realizuje sztab związku taktycznego - głównie wydział rozpoznawczy - w przeciętnych warunkach terenowych. Organizując rozpoznanie, szczególną uwagę należy zwrócić na kierunek głównego uderzenia oraz określić zasadnicze zadania, niezbędne siły i środki w celu przewyższenia wpływu, jaki wywiera teren górzysto-lesisty na działania organów rozpoznawczych. Do głównych zadań rozpoznania należy:

- wykrycie i określenie miejsc rozmieszczenia środków przenoszenia broni jądrowej nieprzyjaciela i stopnia ich gotowości bojowej;
- ustalenie składu sił nieprzyjaciela, jego uzbrojenia i wyposażenia, ugrupowania bojowego oraz możliwych sposobów działania;
- określenie charakteru obrony nieprzyjaciela, liczby i rozmieszczenia jego punktów oporu w pasie działania dywizji oraz sposobu rozbudowy inżynierskiej;
- ustalenie charakteru terenu i miejscowości górskich, stan dróg komunikacyjnych, ścieżek oraz możliwości poruszania się poza nimi;
- ustalenie stanu i charakterystyki rzek, strumieni, liczby przepław /mostów/ itp.;
- określenie możliwości i rejonów powstawania pożarów leśnych, lawin, osypisk skalnych, zalewów wodnych wskutek zniszczenia obiektów hydrograficznych.

Rozpoznanie w terenie górzysto-lesistym prowadzi się tymi samymi sposobami co w warunkach normalnych. Zarówno w sposobach prowadzenia rozpoznania, jak i w użyciu sił i środków rozpoznania istnieje jednak szereg istotnych właściwości, które muszą być uwzględniane przez dowódców oraz przez dowódców i sztab organizujące rozpoznanie.

Obserwacja jest jednym z najważniejszych i najbardziej rozpowszechnionym sposobem prowadzenia rozpoznania - również w działaniach

w terenie górzysto-lesistym. Ukształtowanie terenu górskiego, a w terenie górzysto-lesistym również gęste zarośla stanowią poważne przeszkody w ruchu poza drogami zarówno dla ludzi, jak i sprzętu bojowego, transportowego. Wszystkie te czynniki zmuszają wojska do prowadzenia działań bojowych wzdłuż nielicznych dolin i dróg. Stąd też umiejętna obserwacja dróg umożliwi kontrolę przegrupowujących się wojsk nieprzyjaciela, wykrycie środków ogniowych i tworzenia małych zgrupowań bojowych. Z drugiej strony, duża liczba martwych pól i ukrytych podejść, ograniczone możliwości obserwacji w dolinach i na przełęczach górskich, gęsta szata roślinna w pewnych partiach gór oraz częste mgły poranne i wieczorne stanowią poważną przeszkodę w organizacji systemu obserwacji /zarówno z powietrza, jak i naziemnych punktów obserwacyjnych/. Należy się liczyć z tym, że nawet z dogodnie wybranego punktu obserwacyjnego można osiągnąć jedynie 30-40% wglądu w obserwowanym pasie /odcinku/ terenu. System obserwacji w dywizji należy zorganizować tak, aby maksymalnie wyeliminować sektory niewidoczne i zapewnić najlepszy wgląd w ugrupowanie nieprzyjaciela w całym pasie działań bojowych dywizji. Dlatego też system obserwacyjny należy urzutować wzdłuż frontu i na dużą głębokość, organizując odpowiednią liczbę posterunków obserwacyjnych rozmieszczonych "piętrowo" tj. na różnych wysokościach. Liczba posterunków obserwacyjnych może wzrosnąć 5-6-krotnie i więcej w stosunku do działań w normalnych warunkach.

Posterunki obserwacyjne rozwija się na przednim skraju lub bezpośrednio przed nim. Obserwację prowadzi się ciągle, w dzień i w nocy, w warunkach ograniczonej widoczności wykorzystuje się techniczne środki /noktowizory i stacje do obserwacji pola walki/PSNR-1/ itp./.

Obserwację uzupełnia się podsłuchem również w ciągu dnia, w warunkach złej widoczności. Słyszalność w górach wzrasta przy zwiększonej wilgotności powietrza, podczas mgły, po opadach atmosferycznych oraz przy zaleganiu pokrywy śnieżnej. Podsłuchem można ustalić ruchy wojsk, prace inżynieryjne i przygotowania nieprzyjaciela do aktywnych działań. Duża liczba pól martwych oraz rejonów trudno dostępnych zwiększa znaczenie podsłuchu. Wzrastają jednak jednocześnie trudności w określaniu kierunku do obiektu z uwagi na odbicia od skał i powstające echo. W nocy organizuje się też specjalnie w tym czasie podsłuch z pododdziałów rozpoznawczych rodzajów wojsk i służb.

Należy pamiętać o tym, że warunki górskie utrudniają dokładną orientację w terenie, co jest nieraz powodem popełniania poważnych błędów w określaniu odległości i współrzędnych obiektów /celów/ oraz zwiększa czas wykonania tych czynności /około 20-30%/ w stosunku do normalnych warunków.

Wypady należy przeprowadzać w korzystnych warunkach, tj. o zmroku i zmierzchu, w czasie słabej mgły, a niekiedy nawet w nocy. Organizuje się je na podstawie decyzji dowódcy dywizji. Wypady w górach prowadzi się niedużymi siłami /mniejszymi niż w warunkach normalnych/, w skład których powinni wchodzić najbardziej wytrzymali, zręczni i odpowiednio przeszkoleni żołnierze z pododdziałów rozpoznawczych. Doświadczenia z II wojny światowej wskazują, że wykonanie wypadu w nocy tylko w nielicznych wypadkach przynosiło spodziewane rezultaty. Tłumaczy się to tym, że noce w górach są ciemniejsze niż na równinie, orientacja jest utrudniona, a podejścia do obiektu związane z pokonaniem trudnych do przebycia przeszkód. Z drugiej strony teren stwarza korzystne warunki i szansę powodzenia wypadu w dzień /możliwość skrytego podejścia do obiektu/. Przygotowanie grupy do wykonania wypadu zajmuje więcej czasu niż w warunkach równinnych, albowiem zachodzi konieczność bardzo starannego wyboru obiektu, dokładnego przestudiowania podejścia do obiektu /z uwzględnieniem przeszkód na drodze/ oraz wszechstronnego przygotowania stanu osobowego grupy. Gdy dysponuje się czasem, celowe jest wysyłanie zwiadowców w celu rozpoznania i sprawdzenia wybranych dla grupy wypadowej dróg podejścia.

W zależności od charakteru obiektu z grupy wypadowej wydziela się odpowiednio podgrupy, przede wszystkim: torującą, ubezpieczającą i chwytającą. Zadania i technika działania grupy wypadowej /podgrup/ nie różni się zasadniczo od sposobów stosowanych w warunkach normalnych. Obiekt wypadu atakuje się najczęściej z góry z trudno dostępnych kierunków. Daje to możliwość szybkiego atakowania nieprzyjaciela przy mniejszym wysiłku fizycznym. O pomyślnym wykonaniu zadania decydować będą wybór i stopień rozpoznania obiektu, dróg podejścia oraz stopień zaszkoczenia nieprzyjaciela.

Napady wykonują z reguły elementy rozpoznania ogólnowojskowego /PCR, SPR, PR/ i grupy rozpoznawcze działające na tyłach /w głębi ugrupowania/ nieprzyjaciela. Napad musi być poprzedzony wnikliwym rozpoznaniem danego obiektu w celu ustalenia dokładnego miejsca rozmieszczenia, ochrony i obrony obiektu /jego niewrażliwych elementów/, skrytych podejść do obiektu i najbliższego zgrupowania wojsk nieprzyjaciela oraz możliwości przeciwdziałania tych wojsk w czasie wykonywania napadu. Skład grupy przeznaczonej do wykonania napadu, wyposażenie jej w dodatkowe środki walki /np. środki zapalające, materiał wybuchowy/ uzależnione będą od zadania i konkretnej sytuacji bojowej. Działania grupy /elementu rozpoznawczego/ wykonującej napad jest podobne do sposobu działania grupy wypadowej. Zależnie od potrzeb organizuje się podgrupy: torującą, ubezpieczającą, atakującą.

Teren górzysto-lesisty sprzyja organizacji zasadzek. Występujące luki w ugrupowaniu bojowym nieprzyjaciela oraz istnienie nieobserwowanych /"martwych"/ pól ułatwiają elementom rozpoznawczym przeniknięcie w głąb ugrupowania nieprzyjaciela. Ograniczona liczba dróg i ścieżek zmusza nieprzyjaciela do używania tych samych tras. Strome zbocza i ukrycia ułatwiają wybór miejsca do organizacji zasadzek. W terenie górzysto-lesistym najdogodniej jest urządzać zasadzki na drogach i ścieżkach przebiegających przez wąwozy, w miejscach ograniczających swobodę manewru /na ostrych zakrętach, stromych podjazdach/ itp. Miejsce wykonania zasadzki musi jednocześnie zapewnić wykorzystanie środków ogniowych oraz bezpieczne i szybkie opuszczenie rejonu akcji. Przy organizowaniu zasadzek w terenie górzysto-lesistym należy uwzględnić pewne cechy szczególne, do których należą: ograniczone możliwości manewrowe poszczególnych podgrup /w czasie akcji oraz przy wycofaniu się po wykonaniu zadania/, a stąd - konieczność starannego wyboru i rozpoznania dróg dojścia; ograniczone możliwości wykorzystania broni pokładowej BWP, BRDM; szybkie i skuteczne unieruchomienie obiektu ataku /zwalone gałęzie, drzewa/; korzystne warunki do zniszczenia nieprzyjaciela /nieprzyjaciel nie ma możliwości zorganizowanego oporu, w tym również wyjścia z zasadzki/.

Rozpoznanie walką w terenie górzysto-lesistym organizuje się na ogólnych zasadach. Występują tu jednak pewne cechy swoiste. Skład pododdziału przeznaczony do rozpoznania walką może być mniejszy niż w czasie natarcia w terenie równinnym, natomiast może ono być prowadzone na większej ilości kierunków. Rozpoznanie walką prowadzone będzie przede wszystkim wtedy, kiedy zachodzi konieczność potwierdzenia /"ujawnienia"/ faktycznego charakteru obrony nieprzyjaciela np. przebiegu przedniego skraju obrony i systemu ognia, co w terenie górzysto-lesistym może być szczególnie ważne.

Działanie poszczególnych rodzajów rozpoznania taktycznego w terenie górzysto-lesistym

Rozpoznanie ogólnowojskowe realizowane jest przez ogólnowojskowe elementy rozpoznawcze organizowane i wysyłane ze składu batalionu rozpoznawczego dywizji, kompanii rozpoznawczych pułków /pz, pcz/ oraz wydzielonych pododdziałów piechoty i czołgów. Do prowadzenia rozpoznania organizuje się następujące elementy rozpoznawcze: PO /RPO/, WP, PR, SPR, POR oraz BPR. W zależności od rodzaju, składu i siły elementu rozpoznawczego wykonują one zadania, stosując różne sposoby rozpoznania. W terenie górzysto-lesistym czynnikami determinującymi ilość, skład i głębokość działania elementów rozpoznania ogólnowojskowego są:

- głębokość pasa górskiego;

- charakter terenu górzysto-lesistego, co ma bezpośredni wpływ na charakter obrony nieprzyjaciela i odpowiednio do tego na tempo natarcia naszych wojsk oraz poruszania się elementów rozpoznawczych /w zależności od tego, czy elementy rozpoznawcze działają na BWP, BRD lub pieszco/.

Prowadzenie natarcia w terenie górzysto-lesistym /szerszy pas natarcia i płytsze zadania niż w warunkach normalnych/ wymaga nasycenia pasa działania odpowiednią ilością elementów rozpoznawczych, prowadzących rozpoznanie na określonych kierunkach. Należy zatem organizować większą ilość elementów rozpoznawczych o małym składzie, w sile plutonu, a więc PR, SPR.

W zależności od konkretnej sytuacji w dywizji i w pułkach pierwszego rzutu mogą być tworzone POR w sile wzmocnionej kompanii rozpoznawczej piechoty zmotoryzowanej lub czołgów. POR /SPR/ prowadzi rozpoznanie w terenie górzysto-lesistym przede wszystkim wzdłuż dróg /ścieżek/ w swym pasie*/kierunku/ działania. Wszystkie wąwozy, drogi i ścieżki odchodzące w bok od osi marszu POR /SPR/ rozpoznaje się przez obserwację z dogodnych punktów terenowych lub wysyła się wozy patrolowe w celu dokładnego ich rozpoznania. Rejony trudno dostępne /dla pojazdów/ rozpoznają piesze patroly rozpoznawcze /szperacze/. W tym wypadku wozy bojowe należy pozostawić w ukryciu z możliwością otrzymania od nich w razie potrzeby wsparcia ogniowego. Ponieważ możliwości działania /poruszania się/ POR /SPR/ na środkach transportowych są ograniczone, przede wszystkim z uwagi na konieczność działania /w większości przypadków/ wzdłuż dróg, celowe jest organizowanie POR /SPR/ pod kątem możliwości wydzielenia z jego składu niezbędnej ilości innych elementów rozpoznawczych /PR, WP/ dla uzyskania wymaganego zagęszczenia nakazanego pasa /kierunku/ rejonu rozpoznania elementami rozpoznania ogólnowojskowego.

Do rozpoznania szczególnie ważnych obiektów w głębi ugrupowania bojowego nieprzyjaciela wydziela się grupy rozpoznawcze. Specyfika działań tych elementów rozpoznawczych wynika m.in. stąd, że grupy rozpoznawcze /GR/ działają w całkowitym odosobnieniu wobec stałego zagrożenia ze strony wojsk nieprzyjaciela, w tym i obrony terytorialnej, policji oraz ludności cywilnej. Tereny górzysto-lesiste mają dużo cech sprzyjających działaniu grup rozpoznawczych, szczególnie z uwagi na korzystne warunki bytowania oraz maskujące właściwości terenu. Czynniki te wywierają jednak istotny wpływ zarówno na charakter zadań, wielkość rejonu działania, jak i sposób prowadzenia rozpoznania przez GR. GR wykorzystuje się z reguły do rozpoznania szczególnie ważnych obiektów w ugrupowaniu nieprzyjaciela, takich jak np. środki broni jądrowej

/wyrzutni HJ, haubice 203,2 mm i 155 mm/, obiekty mające istotne znaczenie w systemie dowodzenia, węzły łączności, środki wojny elektronicznej itp./.

Oprócz ww zadań grupy rozpoznawcze mogą:

- lokalizować odwody i określać ich skład organizacyjny;
- rozpoznawać zapory /w tym komory min jądrowych/ i obiekty przygotowane /przygotowywane/ do niszczenia w głębi obrony nieprzyjaciela;
- niszczyć lub obezwładniać ważne punkty ogniowe blokujące określone kierunki.

Przy stawianiu zadań bojowych dla grupy rozpoznawczej należy odpowiednio wykorzystywać posiadane i interesujące nas w tym kontekście dane o rozpoznawanych obiektach i terenie działań, aby w ten sposób zwiększyć efektywność rozpoznania, w szczególności ograniczyć do minimum czas działania grupy na rzecz rozpoznania określonych obiektów i otrzymać w stosunkowo krótkim czasie interesujące nas dane. Należy przy tym mieć na uwadze fakt, że z uwagi na trudności poruszania się w terenie górzystym oraz ograniczone w niektórych rejonach możliwości prowadzenia obserwacji, czas działania grupy rozpoznawczej będzie z reguły dłuższy niż w warunkach normalnych. W związku z powyższym należy wysyłane grupy rozpoznawcze zaopatrzyć w niezbędną ilość żywności, środków walki i innego, niezbędnego wyposażenia/ np. dodatkowe źródła zasilania do radiostacji/.

W celu wykonania zadań grupy rozpoznawcze mogą stosować następujące sposoby rozpoznania: obserwację, patrolowanie, zasadzki, napady, rozmowy z miejscową ludnością /niezbędna znajomość języka obcego przez przynajmniej jednego zwiadowcę z GR/, mylenie, bojowe uzbrojenie terenu, wykonywanie niszczeń, wykonywanie zawał leśnych. Przerzutu grup rozpoznawczych do planowanych rejonów działań dokonuje się zwykle śmigłowcami. Jeżeli są odpowiednie warunki /głównie czas/, to grupy rozpoznawcze mogą przenikać do rejonów ich działania pieszo, wykorzystując luki i odcinki nie obsadzone przez nieprzyjaciela.

Rozpoznanie radioelektroniczne. W terenie górzysto-leśnym maleją możliwości prowadzenia rozpoznania radioelektronicznymi środkami rozpoznania i obserwacji pola walki w wyniku ekranizującego działania gór. W skrajnych przypadkach błąd namiaru pracujących środków radiowych nieprzyjaciela jest tak duży, że uniemożliwia praktyczne wykorzystanie danych uzyskanych przez ten rodzaj rozpoznania. Aby w maksymalnym stopniu wyeliminować negatywny wpływ warunków terenowych na pracę środków rozpoznania radioelektronicznego oraz osiągnąć tym samym możliwie największą efektywność wykorzystania możliwości tych środków, należy je rozmieszczać na dominujących wzgórzach lub stokach zwróconych w stronę

nieprzyjaciela tak, aby mogły one odbierać energię elektromagnetyczną /"obserwować" cele/ emitowaną przez urządzenia nieprzyjaciela rozmieszczone na płaskowzgórzach i w dolinach. Jeżeli z uwagi na szerokość pasa natarcia dywizji nie będzie można go objąć w całości rozpoznaniem radioelektronicznym, należy jego wysiłek skupić na głównym kierunku natarcia dywizji z uwzględnieniem ukształtowania terenu.

Rozpoznanie artyleryjskie prowadzi się z szerokiej sieci punktów obserwacyjnych urzutowanych wszereż, w głąb i wwyż. Część punktów obserwacyjnych może być nawet rozmieszczona za stanowiskami ogniomymi własnej artylerii.

Duże trudności występują w organizacji obserwacji dwubocznej /duża liczba "martwych" pól/. Poza tym, aby uzyskać niezbędną /wymaganą/ dokładność współrzędnych celu, punkty obserwacyjne należałoby rozmieszczać na tej samej /podobnej/ wysokości n.p.m., co również nie zawsze jest możliwe. Dlatego współrzędne celu określa się głównie z jednego punktu obserwacyjnego przy pomocy dalmierzy.

Stanowiska placówek rozpoznania dźwiękowego powinno rozmieszczać się na stokach zwróconych w kierunku nieprzyjaciela. W przypadku braku takiej możliwości można rozmieszczać je na przeciwstokach, z tym że oddalenie ich od wierzchołków znajdujących się przed nimi gór powinno wynosić 5-6 różnic wysokości grzbietu zakrycia i placówek dźwiękowych.

Takie rozmieszczenie placówek dźwiękowych ma na celu wyeliminowanie zakłóceń w pracy stacji dźwiękowych. Należy przy tym dążyć do rozmieszczenia każdej podstawy pomiarowej w jednakowych warunkach terenowych /odmienne warunki terenowe, grzbiety, szczyty i związane z nimi różne warunki atmosferyczne prowadzą do zmiany szybkości rozprzestrzenienia się fal akustycznych, co w efekcie zwiększa błąd pomiaru przy określaniu współrzędnych celu/.

Na stanowiska stacji radiolokacyjnych przeznaczonych do wykrywania ruchomych celów naziemnych /SNAR/ wybiera się miejsca zapewniające bezpośrednią "widoczność" możliwie największych odcinków terenu dostępnego ruchu wojsk nieprzyjaciela /dolin, płaskowyżów, odcinków grzbietów i szczytów górskich/. Dążyć należy do unikania dużych różnic wyniosłości miejsca rozmieszczenia stacji i rejonów rozpoznania.

Śmigłowce rozpoznania artyleryjskiego działają z zasady znad ugrupowania wojsk własnych w określonej strefie lotu, która przebiega w odległości 1-5 km od poprzedniego skraju obrony nieprzyjaciela. W zależności od warunków atmosferycznych oraz stopnia przeciwdziałania środków OPL nieprzyjaciela śmigłowce rozpoznania artyleryjskiego wykonują zadania z wysokości od 100 do 300 m. Na tych wysokościach w dobrych

warunkach atmosferycznych /dobra przejrzystość atmosfery/ można prowadzić rozpoznanie wzrokiem do głębokości 15 km.

Ze względu na trudności działania w terenie górzysto-lesistym na rozwinięcie pododdziałów rozpoznania artyleryjskiego i dowiązanie ich zgrupowań bojowych należy przeznaczyć 2,3 razy więcej czasu niż w terenie równinnym i średnio pociętym.

Rozpoznanie inżynieryjne spełnia wyjątkowo ważną rolę. Właściwości terenu górzysto-lesistego stwarzają nieprzyjacielowi dogodne warunki do stosunkowo szybkiego przygotowania głębokiego pasa zapór i niszczeń włącznie z użyciem min jądrowych.

Dlatego rozpoznanie terenu po stronie nieprzyjaciela oraz różnych rodzajów zapór ustawianych w najważniejszych przejściach, drogach, mostach, wąwozach i rubieżach wodnych wymaga szczególnie dokładnego zorganizowania i prowadzenia rozpoznania. W rozpoznaniu inżynieryjnym w terenie górzysto-lesistym można wyodrębnić dwie zasadnicze grupy zadań. Pierwsze to rozpoznanie sieci dróg i warunków manewru wojsk, drugie - wykrycie zapór i przygotowanych niebezpieczeństw w pasie planowanych działań zaczepnych. Jednym z podstawowych sposobów prowadzenia rozpoznania inżynieryjnego, szczególnie w rejonach o mniejszym zalesieniu, jest obserwacja, prowadzona z inżynieryjnych posterunków obserwacyjnych /IPO/. Oprócz obserwacji IPO mogą stosować fotografowanie terenu. Ograniczone warunki prowadzenia rozpoznania przez obserwację zwiększają rolę i znaczenie inżynieryjnych grup wypadowych /w sile trzech - czterech zwiadowców - saperów/ wysyłanych zarówno na przedni skraj, jak i w głąb obrony nieprzyjaciela. W czasie natarcia szeroko wykorzystuje się inżynieryjne lub samodzielne inżynieryjne patrole rozpoznawcze /IPR, SIPR/ w sile od drużyny do plutonu. Mogą one działać samodzielnie lub w składzie elementów rozpoznania ogólnowojskowego /SPR, POR/.

Zwiększona liczba, zakres i ważność zadań, które powinny wykonać elementy rozpoznawcze wojsk inżynieryjnych przekracza często możliwości tych elementów. Dlatego też część zadań rozpoznania inżynieryjnego powinny wykonywać również elementy innych rodzajów rozpoznania oraz walczące wojska.

Rozpoznanie powietrzne w dywizji realizowane jest siłami elwł. Ten rodzaj rozpoznania zapewnia, w porównaniu z innymi siłami i środkami rozpoznania, wykonanie zadania w stosunkowo krótkim czasie, co w warunkach górskich jest szczególnie cenne. Dotyczy to zarówno rozpoznania terenu, jak i określonego obiektu.

Właściwości terenu górzysto-lesistego utrudniają pilotaż śmigłowców, a tym samym w pewnym zakresie mają dość istotny wpływ na efektyw-

ność rozpoznania. Pomimo tych negatywnych warunków śmigłowiec jest bardzo skutecznym środkiem rozpoznania w tym terenie. Podstawowe sposoby działania śmigłowców przedstawiono w punkcie dotyczącym rozpoznania artyleryjskiego.

Uzupełniając należy dodać, że wskazane jest wspólne wykonywanie zadań przez załogę śmigłowca i element rozpoznania ogólnowojskowego. Współdziałanie takie może ułatwić działanie, głównie elementu rozpoznania ogólnowojskowego /PR, SPR/, szczególnie w przypadku rozpoznania drogi marszu /obejścia/, przełęczy, przejść, rozpoznania obiektów powierzchniowych, określenia stanu mostów, pojawienia się nowych obiektów nieprzyjaciela itp. Współdziałanie powinno obejmować między innymi sposób porozumiewania się załogi śmigłowca z ogólnowojskowym elementem rozpoznawczym.

Rozpoznanie skażeń w górach prowadzi się według ogólnych zasad, przeważnie wzdłuż dróg ruchu wojsk i w rejonach ich ześrodkowania, z uwzględnieniem właściwości terenu. Należy przy tym pamiętać, że w górach znacznie zwiększa się trwałość środków trujących, a w wąwozach, jarach i dolinach mogą zalegać zarówno środki trujące, jak i substancje promieniotwórcze. Skażone powietrze podczas częstych i silnych wiatrów może przenikać wzdłuż dolin i wąwozów. Na zboczach gór od strony nawietrznej zwiększa się moc dawki napromienienia. Szczególną uwagę należy zwrócić na przeszkody terenowe, mosty, ciałniny, które stanowią dla nieprzyjaciela dogodne miejsca do zakładania fugasów chemicznych.

x

x

x

Rozpoznanie w terenie górzysto-lesistym cechuje szereg charakterystycznych warunków, które muszą być uwzględnione w procesie planowania i organizacji oraz podczas prowadzenia rozpoznania w dywizji.

Niedocenianie lub niezrozumienie tych czynników może i z pewnością odbije się negatywnie na jakości i stopniu realizacji zadań rozpoznawczych, a w końcowym efekcie na skuteczności działania własnych wojsk.

Problematyka związana z organizacją i prowadzeniem rozpoznania w terenie górzysto-lesistym musi być przedmiotem szkolenia sztabów i pododdziałów rozpoznawczych /tych ostatnich - głównie w formie ćwiczeń w terenie/. Należy zwłaszcza mieć na uwadze stopień trudności w praktycznym działaniu organów rozpoznawczych w terenie górzysto-lesistym oraz wysokie wymagania stawiane zwiadowcom /m.in. przygotowanie psychofizyczne/, związane z koniecznością przejawiania inicjatywy, samodzielności i pomysłowości w wykonywaniu zadań.

BIBLIOGRAFIA

1. Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych. Wyd. Sztab Gen. 582/71.
2. R. G. Simonian, S. W. Griszan: Rozwiedka w osobnych usłowijach. Moskwa 1975.
3. E. Zajko: Prowadzenie rozpoznania w rejonie zurbanizowanym. "PWL" 1979, nr 1.
4. Prowadzenie rozpoznania w czasie walk o miasta. "Myśl Wojskowa" /tajna/, 1975, nr 2.
5. M. Miter: Organizacja i prowadzenie rozpoznania podczas natarcia w terenie górzysto-lesistym. "Myśl Wojskowa", 1978, nr 9.
6. Działania pododdziałów ogólnowojskowych w terenie zurbanizowanym. Podręcznik GZSB - Szkol. 600/79.
7. Związki taktyczne i operacyjne w działaniach obronnych. Wyd. Szt. Gen. 885/78.

Wydrukowano w 30 egz.

Egz. nr 1-30 Bibl. Nauk. OZS
Wyk. ppłk Górecki
Druk. M.J. dn. 24.02.1982 r.
Druk ASG WP nr pf 49/pf 201/WW

krele

